

Razgovor s Alfijem Kabiljom u povodu premijere njegova mjuzikla »Velika trka«

● Kad se natječem na nekom stranom festivalu, svjestan sam da je to pustolovina za koju nikad ne znam kako će završiti

U ZAGREBAČKOM kazalištu »Komedija« održana je 15. siječnja premijera jednog od prvih domaćih mjuzikala. Na riječi MILANA GRGIĆA muziku je napisao kompozitor ALFI KABILJO, tridesetpetogodišnji arhitekt, dosad poznat uglavnom u svijetu vedrih nota. Naslov mjuzikla je »Velika trka«, a za autora je u neku ruku simboličan: Kabiljo je, naime, u posljednju godinu-dvije počeo trku na dva kolosijeka: za svoju i za našu afirmaciju na međunarodnim zabavnomuzičkim šampionatima, te za inauguriranje modernijeg i kvalitetnijeg izraza u našoj popularnoj glazbi.

— »Velika trka« jest muzička komedija s elementima modernog mjuzikla, po sadržaju neka vrsta suvremene satire. Vijest da ste se prihvatili takvog posla mnoge je iznenadila, to više što ste dosad slovili kao autor isključivo komercijalne, lake muzike.

— Osobno ne vidim razloga da i »Velika trka« ne bude komercijalna; ako se, naime, dopadne publici, djelo bi se moglo dugo održati na repertoaru... Sigurno da tu ne može biti govora o komercijalizmu šlagerskoga tipa, ali mislim da smo moji suradnici i ja učinili sve što se u našim prilikama može poduzeti da jedno takvo djelo bude što bolje inaugurirano: gotovo u isto doba kad i u »Komediji«, fragmenti iz mjuzikla bit će izvedeni i u jednoj televizijskoj emisiji, pojedini brojevi izvodit će se i u radio-programu, a prvi put u povijesti zagrebačkih kazališta jedno se popularno djelo na svojem startu pojavljuje i na gramofonskoj ploči. Pobrinuli smo se, dakle, za to da ulomci iz »Velike trke«, ako se svide publici, postanu i šlageri... A zašto sam se prihvatio takva posla? Potpuno sam svjestan zašto: novo u muzici, istraživanje na putovima na kojima kod nas nema tradicije, oduvijek me privlačilo.

Publika — prvi sudac

— To je doista moralo biti istraživanje, jer ste u nas pionir u tom poslu. Ali ipak niste prvi, kako su neki ovih dana konstatali. Na jednom od prošlih zagre-

NAS NAJUSPJEŠNIJI NATJECATELJ NA MEĐUNARODNIM FESTIVALIMA
— Alfi Kabiljo

bačkih festivala bila su izvedena dva djela donekle nalik na mjuzikle: Koerblerova »Plava limuzina« i Mihaljinčev »Ja i moje drugo ja«. Međutim, ta su djela brzo pala u zaborav. Ne plašite li se da će i vaše doživjeti njihovu sudbinu?

— Zaista ne mogu biti prorok. K tome najnezahvalnije je biti prorok sam sebi. Ali, čini mi se da sam u usporedbi s autorima koje ste spomenuli, ipak u prednosti.

— U čemu?

— Koerbler i Mihaljinac napisali su dobru muziku, ali im je tekstovni dio bio slab, neatraktivan, nemoderan, slabo prilagođen našoj publici. Što se »Velike trke« tiče, mislim da je Grgić vrlo dobro obavio svoj dio posla. Uostalom, koliko se kao autori slažemo, svjedoči i to da već namjeravamo početi rad na novom mjuziklu.

— Pripremajući »Veliku trku«, primijevali ste za naše prilike nov sistem pokusa: prije premijere održali ste dvije predstave

Usamljeni šampion

bili na repertoaru i pojedine pjesme iz njih — mislim da može.

Dobre note, malo sreće i šarma

Spremajući »Veliku trku« (na djelu je radio nekoliko mjeseci), Kabiljo se i dalje natjecao na međunarodnim festivalima, na kojima je dosad imao više uspjeha od svih naših kompozitora. Lani i preklani pobijedio je na festivalu na Malti, na festivalu »Atlantske pjesme« na Kanarskim otocima bio je treći (do posljednjeg časa drugi), na Mallorki bio je također treći, a uspješno je sudjelovao i na festivalima u Barceloni i Ateni. U svijetu je danas snimljeno i vrti se desetak njegovih kompozicija. Za onu s naslovom »De que je dance« dobio je 1967. francusku »Veliku nagradu ploča«, a »La lancha« (»Šjor Ilija redikul«) bila je još do lani na top-listama u Španjolskoj i u Latinskoj Americi... Unatoč svemu, Kabiljo ne krije pesimizam što se tiče plasmana naše zabavne glazbe u svijetu.

— Na svjetskoj zabavnomuzičkoj karti mi smo još velika nepoznanica — kaže — i ono što sam postigao nikako ne mogu poistovjetiti s uspjesima jugoslavenske lake glazbe.

— Kako se osjećate kad se kao jugoslavenski kompozitor natječete u međunarodnoj konkurenciji? Je li za vas kao za natjecatelja poteškoća u tome što dolazite iz zemlje koja u toj vrsti zabave nije velesila, ili je slabost u tome što dolazite bez menadžersko-propagandne ekipe, ili možda u obojem? Gledajući vaš rad u Rio de Janeiru, gdje ste doduše bili član žirija a ne natjecatelj, učinilo mi se da upravo zbog dva spomenuta nedostatka niste, radeći za naš što bolji plasman, mogli učiniti onoliko koliko ste htjeli.

— To je uglavnom tačno. Kad dolazim sa svojom kompozicijom na neki strani festival, svjestan sam da je to pustolovina za koju nikad ne znam kako će se završiti. Prisiljen sam da uvijek u takvim prilikama sebi naprosto kažem: »Alfi, uzdaj se u svoje note ako ti se čine dobrim, uzdaj se u svoj šarm ako ga imaš, i uz malo

sreće...« Doista, to je jedino oružje koje nosim sa sobom u međunarodnu borbu... Stranci našu zabavnu glazbu doista slabo poznaju...

— To što je slabo poznaju ne bi trebala biti neozgodna nego čak prednost, osvježavajuće. Nitko nije poznavao ni grčku muziku, na primjer, ni čehoslovačku, a te su zemlje ipak napravile »bum«.

— To je tačno, ali su te zemlje činile nešto što mi i ne pokušavam. To što nas stranci slabo poznaju samo po sebi ne bi bilo ni tragično, kad bismo mi nešto učinili da ih obavijestimo o onom što imamo i umijemo. Kad me je u Mallorki jedan od najpoznatijih svjetskih aranžera, Ivor Raymonde, upitao »Jeste li svoj aranžman naručili u Engleskoj ili u Francuskoj?«, bio je osupnut mojim odgovorom »Napisao sam ga sam!« »Mi u Engleskoj mislimo«, rekao je, iskreno iznenađen, »da vi pravite aranžmane i pišete kompozicije onako kako su se pisale prije deset godina...« Ima u toj anegdoti nečega simptomatičnog. Svijet nas, naime, smatra zabavnomuzičkom provincijom, ali mi ništa ne činimo da ih upoznamo s onim što imamo.

Ništa bez menadžera

— A vjerujete li doista da ih imamo s čime upoznati?

— Sigurno, to mi je potvrdilo i vlastito iskustvo. Uvjeravam vas da imamo nekoliko kompozitora, aranžera, a i pjevača koji su međunarodnog ranga.

— Što nam onda nedostaje?

— Prije svega: menadžeri! Dobri menadžeri koji će znati plasirati u svijet ono što imamo. Eo, »Jugoton« je, na primjer, krenuo dobrim putem, počevši suradnju sa stranim diskografskim kućama, ali je očito da mu nedostaju dobri menadžeri... Naš najveći neprijatelj u prodoru u svijet nije nedostatak talenta nego neposlovnost koja je, rekao bih, dio mentaliteta... Prodati šlager u svijet mnogo je jednostavnije nego što mislimo, i bezrazložno je mistificirati taj prodor kao nešto nemoguće ili vrlo teško...

★ Po popularnosti mjuzikli u nas mogu izdržati konkurenciju šlagera

★ Međunarodnu afirmaciju nije tako teško postići kako mislimo

— Ali takve »mistifikacije« dolaze najčešće upravo od vaših kolega!

— Svakako i od njih, od nekih koji možda uopće još nisu ni uočili mogućnost međunarodne afirmacije. A s obzirom na snage koje imamo, za takvu bi afirmaciju trebalo učiniti samo tri stvari: inzistirati na što češćim doticajima naših i stranih zabavno-muzičkih aktera, zatim: snimati sve naše kompozicije i snimke slati s viim značajnijim izdavačima u svijetu (međunarodno tržište vapije za novim imenima i nepoznatim obilježjima) i, naposljetku, zvati što češće strane »zvijezde« u našu zemlju. Uvjeren sam da bi takvi pokušaji jednom dali dobre rezultate, iako ne možda odmah.

— Sigurno, ali, govoreći objektivno, naša zabavljačka industrija nije još spremna za takvo sistematsko pojavljivanje na međunarodnom tržištu. Zato su nam realne šanse ipak veće, ako pokušamo drukčijim, »poprečnim putem«...

— Imate pravo samo u jednom slučaju: ako mislite na film. Film je najefikasniji »kanal« za plasman neke melodije, pa i nacionalnog zabavnomuzičkog stila. To nam je, uostalom, osim grčkog potvrdilo i naše iskustvo, jer je naša estradna muzika u SSSR-u izašla na glas tek pošto je u toj zemlji veliki uspjeh doživio naš film »Ljubav i moda«... Ali, na Zapadu, u zemljama koje diktiraju svjetsku zabavnomuzičku modu i potrošnju, to još nismo uspjeli, a dosad ne vidim ni režisera koji bi bio spreman domaćoj zabavnoj glazbi bar pokušati učiniti takvu »usputnu« uslugu...

Alfi Kabiljo i dalje se bori na međunarodnoj areni, nastojeći da ugledni međunarodni zabavnomuzički akteri, među kojima ima mnogo prijatelja, upamte, osim njegova imena, i muziku zemlje koju zastupa. Ali je ta »trka« mnogo naporanija od borbe za afirmaciju kod kuće. Jer, uz Robića i Kalogjeru Kabiljo je jedini naš natjecatelj u međunarodnoj areni vedrih nota.